

## VASTINE LAUSUNTOYHTEENVETOON

Hei

Olemme ympäristöjärjestönä jättäneet 24.8.2025 lausunnon Lausuntopalvelu.fi:ssä lakiluonnokseen VN/12625/2023.

Lausunnoista kootussa yhteenvedossa järjestömme on mainittu tiettyjä lainkohtia koskevissa teemaosioissa, sekä jätetty mainitsematta niistä yhdessä olennaisimmassa. Koemme, että yhteenvedossa ei ole asianmukaisesti tuotu esiin lausuntomme keskeisintä näkemystä, ydinenergianlain roolia ilmastonmuutoksen hillinnässä. Pyydämme korjaamaan yhteenvedoa järjestöämme ja lausuntomme teemoja koskevilta osin. Asia tulisi korjata heti ja huolehtia, että ilmastonäkökulma huomioidaan myös niissä tähän lainsäädäntöprosessiin liittyvissä myöhemmissä vaiheissa, joissa annettuja lausuntoja käsitellään.

Perustelut:

Ympäristöjärjestönä olemme puoltaneet ydinvoiman käyttöä ja sitä edistäviä kohtia ennen kaikkea ilmastonmuutoksen hillinnän ja alhaisten ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Energiantuotanto on suoraan yhteydessä ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin. Tälle tulisi antaa ydinenergianlain uudistuksessa sille kuuluva painoarvo.

Esimerkiksi kohdassa 3.4 Ydinjätehuolto ja loppusijoitus, lukee näin: “Mahdollistamista puoltavat tahot (mm... WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry,...) ehdottivat, että lainsäädäntö sallisi harkinnanvaraisesti muualla kuin Suomessa syntyneen käytetyn ydinpolttoaineen ja muiden ydinjätteiden vastaanoton. Perusteluina esitettiin taloudelliset hyödyt, osaamisen vahvistaminen ja Suomen aseman parantaminen alan edelläkävijänä.”.

Meidän lausunnossamme on otettu kantaa noiden puolesta, mutta niiden lisäksi ilmasto- ja ympäristövaikutukset tuodaan esiin useassa kohtaa. Myös ydinenergian vastuullisen käytön edistäminen on mainittu. Alla olemme listanneet lausuntoomme liittyen kohtia, jotka korostavat ydinvoiman ilmastonäkökulmaa päästöjen vähentämisessä ja ympäristönäkökulmaa luontokadon torjunnassa:

“WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry näkee ydinenergianlain uudistamisen tärkeänä, koska ydinvoima on ilmaston ja luonnon kannalta erittäin vähäpäästöinen. Muun muassa UNECE totesi ydinvoiman elinkaari CO<sub>2</sub>-päästöjen olevan alhaisemmat kuin esimerkiksi tuuli-, aurinko- ja maakaasusähköllä, sekä sen vaativan vähiten mineraaleja ja metalleja vähäpäästöisistä energiamuodoista [UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE 2022, Integrated Life-cycle Assessment of Electricity Sources]. Euroopan komission yhteinen tutkimuskeskus puolestaan totesi ydinvoiman olevan ihmisten terveydelle tai luonnolle vähintään yhtä hyvä kuin taksonomiaan jo hyväksytyt energiatuotantomuodot

(esimerkiksi tuuli ja aurinko) [JRC 2021, Technical assessment of nuclear energy with respect to the ‘do no significant harm’ criteria of Regulation (EU) 2020/852 (‘Taxonomy Regulation’)].”.

“Ydinenergiain kokonaisuudistus sisältää monia hyviä asioita puhtaan energiatuotannon edistämiseksi Suomessa.”

“Käytetyn ydinpolttoaineen tuonti ja vientikiellon säilyttäminen on kuitenkin ydinenergian yleistymisen ja vastuullisen käytön kannalta jarruttava tekijä ja haittaa ydinvoiman hyväksyttävyyden kehitystä laajemmassa kuvassa.”

“ONKALO käynnistyy pian ja toisin kuin vanhan lain säätämisen aikaan 1990-luvulla tiedämme nyt, että loppusijoitus voidaan hoitaa turvallisesti ja pienellä ympäristöjalanjäljellä.”

“Suomi on myös kansainvälisten yhteisöjen jäsen (EU, NATO) eri tavalla kuin vielä 1990-luvulla. Olemme valinneet vastuullisen jäsenen roolin ilmastopolitiikassa ja -tavoitteissa, joiden tärkeäksi edistäjäksi ydinenergia on viime vuosina noussut.”

“Suomen ilmastokädenjälki olisi näin kokoaan suurempi ja säilyttäisimme johtoasemamme vastuullisen ydinjätteen loppusijoittamisen saralla.”

“WePlanet – Suomen Ekomodernistit Ry ehdottaakin, että käytetyn ydinpolttoaineen ja muun radioaktiivisen jätteen tuonti- ja vientikielto poistetaan lainsäädännöstä ja kyseisestä toiminnasta tehdään luvanvaraista toimintaa. Tämä normalisoisi suhdettamme ydinenergiaan ja sen käyttöön, parantaisi ydinenergian hyväksyttävyyttä ympäri maailmaa, jouduttaisi ydinenergian lisäämistä ja siten ehkäisisi ilmastonmuutosta ja luontokatoa, ja parantaisi ydinmateriaalien säilytyksen turvallisuutta sekä pienentäisi sen haitallisia vaikutuksia.”

Toivomme että ylläolevat lainaukset lausunnostamme otetaan uudelleen tarkasteluun yhteenvetoon korjauksessa. Yhteenveto on osa lainsäädäntöprosessin hankeviestintää. Yhteenvedossa ole asianmukaisesti tuotu esiin lausuntomme keskeisintä näkemystä. Ympäristöjärjestönä emme ole perustelleet esimerkiksi ydinjätehuoltoa ja loppusijoitusta vain taloudellisilla hyödyillä, osaamisen vahvistamisella ja Suomen aseman parantamisella alan edelläkävijänä.

Katsomme, että näin ollen yhteenveto ei WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry:n osalta edusta lausuntomme mukaista sanomaa, eikä avointa ja riittävän laajaa hankeviestintää.

Ilmasto- ja päästövähennysnäkökulma on tuotu oman lausuntomme lisäksi esiin myös muissa lausunnoissa. Tästä huolimatta yhteenvedossa ei mainita sanallakaan ilmastonmuutosta, päästöjä, hiilidioksidia, dekarbonisaatiota tai muita aihepiiriin liittyviä sanoja.

Korjauspyyntö:

Pyydämme, että julkaistua yhteenvetoa korjataan tähän epäkohtaan liittyviltä osin, kaikkiin lausuntomme kannalta olennaisiin kohtiin. Lausuntojen teemoittaisessa yhteenvedossa näitä

ovat ainakin kohdat 3.4 Ydinjätehuolto ja loppusijoitus ja 4.3 Vaikutukset kansalaisiin, hyväksyttävyyteen ja ympäristöön.

Ystävällisin terveisin,

Teemu Backnäs

WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry:n puheenjohtaja

WePlanet – Suomen Ekomodernistit ry:n hallitus